

Vaggeryds kommun

Rektorn vid Fågelforsskolan 6-9

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Fågelforsskolan 6-9
i Vaggeryds kommun

Tillsyn i Fågelforsskolan 6-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vaggeryds kommun under hösten 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Fågelforsskolan 6-9 besöktes av Skolinspektionen den 24 och den 25 september 2013.

Fakta om skolan

Fågelforsskolans skolenhet för årskurserna 6 till 9 ligger i orten Skillingaryd i Vaggeryds kommun och har 277 elever fördelade på 12 klasser. Skolan tar emot elever i årskurs 6 från Åkers skola och i årskurs 7 tillkommer elever från den fristående grundskolan Tofthagaskolan. Fågelforsskolan 6-9 leds av en rektor och den pedagogiska personalen är indelad i fyra arbetslag. Varje arbetslag har en samordnare som regelbundet träffar rektorn för att diskutera och utveckla det pedagogiska arbetet på skolan. Rektorn sammanträder varje vecka med elevhälsoteamet.

Skolverkets statistik tillsammans med huvudmannens egen statistik över resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 6 visar att resultaten när det gäller andelen elever som nått kravnivån på samtliga delprov det senaste läsåret har förbättrats när det gäller ämnet matematik. Läsåret 2012/2013 når 85 procent av eleverna kravnivån i matematik, i engelska når 89 procent av eleverna kravnivån och i svenska är motsvarande siffra 98 procent. Andelen elever som når kravnivån i svenska som andraspråk är 65 procent.

Skolverkets statistik för läsåret 2012/2013 visar att 70 procent av eleverna når kunskapskraven i alla ämnen. Samma statistik visar att 81 procent av eleverna är behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program och 82 procent är behöriga till ett yrkesprogram. Skolans genomsnittliga meritvärde har under flera år legat relativt konstant kring 200 poäng. Skillnaden i flickors och pojkars resultat har under samma period varierat mellan 0 och 20 poäng i genomsnittligt meritvärde till flickornas fördel. För elever med utländsk bakgrund har det genomsnittliga meritvärdet under flera år varit mellan 20 och 30 poäng lägre jämfört med elever med svensk bakgrund. Läsåret 2012/2013 är dock det genomsnittliga meritvärdet detsamma för bägge elevgrupperna.

Skolan redovisar inför tillsynen en sammanställning för perioden 2008 till 2012 över andelen elever som minst nått betyget godkänt alternativt betyget E i samtliga ämnen. Sammanställningen visar att måluppfyllelsen är lägst i ämnena svenska som andraspråk och i matematik.

Helhetsbedömning

På Fågelforsskolan 6-9 når inte alla elever de kunskapskrav som minst ska uppnås i årskurs 9 och sett över tid har kunskapsresultaten totalt sett inte nämnvärt förbättrats. Skolans arbete med att identifiera och utreda elevernas behov är välfungerande men den anpassning och det stöd som ges, främst i form av studiehundledning på modersmålet, är otillräckligt.

Tillsynen visar att skolan överlag behöver bli bättre på att anpassa undervisningen utifrån alla elevers behov och förutsättningar. Detta innebär att undervisningen behöver planeras så alla elever får tillgång till lärarens stöd och ledning men också att innehåll och arbetssätt tar hänsyn till elevernas intressen och tidigare erfarenheter, vilket är en förutsättning för att undervisningen ska upplevas som intressant och stimulerande. Tillsynen visar också att skolan brister i att ge eleverna ett tillräckligt inflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt och att detta är en bidragande orsak till att eleverna inte känner motivation för skolarbetet. En annan viktig förutsättning för att kunna bedriva en stimulerande undervisning är att det finns nödvändiga resurser såsom god tillgång till undervisningsmaterial, datorer, annan digital utrustning och moderna läromedel. På Fågelforsskolan 6-9 finns brister när det gäller detta, vilket försvårar såväl möjligheterna att kunna erbjuda en tidsenlig utbildning som möjligheten att anpassa undervisningen utifrån alla elevers förutsättningar och behov.

Skolinspektionen bedömer att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och har god kunskap om skolans inre arbete. Rektorn har tydliga strategier för hur utbildningen ska utvecklas och har tillsammans med lärarna identifierat skolans viktigaste förbättringsområde med utgångspunkt i uppnådda resultat. Flera processer är i gång för att utveckla skolans arbete mot en ökad måluppfyllelse. Rektorn tar därmed ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på Fågelforsskolan 6-9.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vaggeryds kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 14 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Vaggeryds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska ge alla elever den ledning och den stimulans som de behöver i sitt lärande för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering

Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen ska läraren stimulera och handleda eleverna samt ta hänsyn till varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

På Fågelforsskolan 6-9 når inte alla elever målen i alla ämnen och Skolinspektionen kan av tillsynen konstatera att alla elever inte ges tillräcklig ledning och stimulans i sitt lärande för att de ska uppnå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt möjligt. Skolinspektionens enkäter inför tillsynen visar tydligt att många elever upplever att undervisningen inte är stimulerande och att de sällan ges möjlighet att påverka undervisningen (se bedömningsområde Grundläggande värden och inflytande). Elevintervjuerna i samband med tillsynsbesöket ger samma bild och eleverna menar att undervisningen är alltför inriktad på arbetssätt som innebär de ska lyssna, läsa och skriva och att praktiska och undersökande arbetssätt förekommer alltför sällan. Intervjuer med elever och lärare visar också att elevernas erfarenheter och tankar i liten utsträckning påverkar hur ett arbetsområde genomförs och att det saknas inslag av reflektion i samband med att ett arbetsområde avslutas.

De lärare som intervjuats menar att klasstorleken gör det svårt att anpassa undervisningen efter alla elevers behov och förutsättningar så att alla elever ges den ledning som de behöver. Det är av samma anledning också svårt att arbeta laborativt och undersökande i de stora grupperna. Detta gäller enligt lärarna särskilt i de naturorienterande ämnena. Skolans begränsade resurser har enligt rektorn och lärarna inneburit att all halvklassundervisningen slopats och att färre lektioner än tidigare kan bemannas med två lärare. Detta bidrar enligt lärarna till att de har svårt att i tillräcklig omfattning hinna med att anpassa undervisningen och att detta särskilt drabbar elever i behov av särskilt stöd och elever med annat modersmål än svenska. Möjligheten att bedriva en stimulerande och individanpassad undervisning begränsas dessutom av för få fungerande datorer och brist på andra former av digitala hjälpmedel. Det framkommer också av lärarna i ämnena bild och slöjd att ämnenas budget inte räcker till

för det material som behövs för att kunna uppnå utbildningens mål. I ämnet slöjd beror det huvudsakligen på att maskiner har behövt repareras på ämnesbudgeten och i bild beskriver läraren hur hon måste förlita sig till att hon får visst material gratis från ett lokalt företag. Rektorn beskriver hur hon vid flera tillfällen för huvudmannen påpekat och tydliggjort att de tilldelade resurserna inte motsvarar de behov som finns för att undervisningen i tillräcklig omfattning ska kunna anpassas efter alla elevers behov. Skolinspektionen vill understryka att det oavsett begränsningar i form av tid och resurser är rektors ansvar att hitta sätt att säkerställa att undervisningen i alla ämnen anpassas efter vilka behov eleven har.

Lärarna ska ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författning

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Vaggeryds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges ett inflytande över utbildningen. Av läroplanen framgår att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer. Vidare framgår att läraren ska utgå från att eleverna vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionens elevenkät inför tillsynen och elevintervjuer i samband med tillsynen visar att eleverna vid Fågelforsskolan 6-9 upplever att de inte ges inflytande över undervisningens innehåll och att de sällan kan påverka hur de ska arbeta med olika skoluppgifter. Av lärarintervjuerna framgår att ett

arbetsområde oftast styrs av en pedagogisk planering och lärarna berättar att denna presenteras för eleverna i samband med att arbetsområdet påbörjas. Lärarna beskriver hur de försöker få eleverna att komma med synpunkter men deras upplevelse är att eleverna tycker att det är enklast om läraren bestämmer. Eleverna menar att det är svårt att komma med synpunkter i direkt anslutning till att de får ta del av en, som de uppfattar, "färdig" planering. Några lärare beskriver att de regelbundet utvärderar arbetsområden som avslutas och att elevernas synpunkter påverkar utformningen av kommande arbetsområden. Trots detta är det elevernas tydliga uppfattning att detta utgör undantag och att de i de flesta ämnen saknar möjlighet att påverka vad de ska arbeta med och på vilket sätt de ska göra det. De olika uppfattningar som lärare och elever har och det faktum att det, enligt lärarna saknas en gemensam diskussion på skolan om vad ett reellt inflytande på undervisningen innebär och hur detta ska utvecklas med elevernas ålder och mognad, visar att skolan inte uppfyller författningarnas krav inom detta område. Rektorn menar att elevinflytande är ett utvecklingsområde för skolan och att skolövergripande samtal kring detta har påbörjats. Rektorn säger vidare att hon därför kommer att ge ämneskonferenserna i uppgift att se över och utveckla de pedagogiska planeringarna så att dessa tydligare inbegriper läroplanens övergripande mål som till exempel hur eleverna ska ges ett reellt inflytande.

Mot denna bakgrund behöver undervisningen utvecklas så att eleverna ges ett reellt inflytande på undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer.

Författning

1 kap. 10 § skollagen

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Vaggeryds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolan ska genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska skolan bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Vid skolan ska åtgärder genomföras för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Av tillsynen framgår att de rutiner som Fågelforssskolan 6-9 har för att uppmärksamma och anmäla att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är välfungerande. Det framgår vidare att skolan årligen utifrån en kartläggning identifierar åtgärder som arbetslagen och mentorerna har ansvar för att genomföra under året. En del av dessa åtgärder ska genomföras vid mentorstiden. Av elevintervjuerna framgår dock att mentorstiden sällan eller aldrig används för samtal och övningar som syftar till att motverka kränkande behandling och i övrigt skapa en god miljö på skolan. Eleverna kan inte heller beskriva att sådana inslag tas upp i undervisningen. Lärarna menar att de kontinuerligt tar upp och diskuterar situationer som uppstår och att det är upp till varje mentor att lägga upp det förebyggande arbetet i sina klasser. Skolinspektionen ser att denna styrning inte säkerställer att så sker i alla klasser. Eftersom skolan ännu inte lyckats komma tillrätta med en kultur där småbråk och otrevliga kommentarer elever emellan tillåts förekomma behöver skolans arbete med att förhindra kränkande behandling förbättras. Att det finns en kultur på skolan som i viss mån tillåter ovårdat språkbruk, mindre konflikter och "skojbråk" mellan elever är något som rektorn tillsammans med elevrådet uppmärksammat och något som de tillsammans kommer att arbeta vidare med. Eftersom eleverna ger uttryck för att några lärare avstår från att ingripa vid sådana incidenter är det viktigt att rektorn säkerställer att all personal ser det förebyggande arbetet för att skapa en god och trygg lärmiljö som ett gemensamt uppdrag.

Rektorn ska säkerställa att arbetet med att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling genomförs i enlighet med den kartläggning som gjorts utifrån skolans behov på området.

Författning

6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

Särskilt stöd**Bedömning**

Vaggeryds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skollagen har elever rätt till särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av skolförordningen framgår att studiehandledning på modersmålet är en stödåtgärd som skolan ska ge de elever som har ett behov av detta.

Fågelforsskolan 6-9 tog föregående läsår emot till Sverige nyanlända elever. Av tillsynen framgår att skolan överlag har väl fungerande processer, och personal med god kompetens, för att genomföra de utredningar som ska ligga till grund för arbetet med särskilda stödinsatser. Tillsynen visar att det finns elever vid Fågelforsskolan 6-9 där skolans utredning visat att de är i behov av studiehandledning på modersmålet. Intervjuer med lärare och rektorn visar att några elever inte alls får studiehandledning på modersmålet trots sina behov på grund av att det inte gått att hitta några lämpliga handledare. Andra elever får studiehandledning, men dock inte på det sätt och i den omfattning som utredningen visat att de behöver. Enligt rektorn beror detta på att på att resurstilldelningen av studiehandledning styrs av hur många elever som ansöker om modersmålsundervisning. Detta innebär att om en elev tackar nej till modersmålsundervisning går skolan miste om denna extra resurs. Även om huvudmannen har en central organisation kring modersmålsundervisningen är det skolan och ytterst rektorn som ansvarar för att elever får det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver för att nå kunskapskraven. Att erbjuda dessa elever insatser som man från början vet inte är tillräckliga är inte acceptabelt.

Rektorn ska se till att de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet ges ett sådant stöd.

Författning

3 kap. 8 och 10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Vaggeryds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna ska ha tillgång till böcker, utrustning och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering

Enligt skollagen ska det för utbildningen finnas nödvändiga resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själv kunna söka och utveckla kunskaper såsom datorer och andra digitala hjälpmedel.

Av tillsynen framkommer att Fågelforsskolan 6-9 har stora problem med nätverksanslutning. Detta, tillsammans med ett begränsat antal datorer innebär att eleverna inte får tillgång till digitala miljöer för att själv söka information. Eleverna får inte heller möjlighet att träna och utveckla förmågan att kritiskt granska olika källor på nätet. Intervjuer med eleverna visar att de i flera ämnen uppmanas att använda sina egna mobiltelefoner vid informationssökning. Skolan måste dock säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar att nå målen för utbildningen och tillsynen visar att skolan inte har hanterat denna problematik. Avsaknad av fungerande nätverksuppkoppling, brist på datorer och andra typer av digitala hjälpmedel som exempelvis digitalkameror gör att syftet med utbildningen riskeras att inte uppnås. Rektorn har i en konsekvensbeskrivning till huvudmannen våren 2013 redogjort för skolans behov gällande en fungerande IT-miljö och också påtalat det renoveringsbehov som finns av skolans lokaler och inventarier.

Tillsynen visar att läroböcker i några av de samhällsorienterande ämnena och för några årskurser är så föråldrade att de behöver bytas ut för att utbildningen ska vara tidsenlig. Detta gäller även viss facklitteratur i skolbiblioteket. Av intervjuer med elever framkommer också att eleverna under en tid saknat egna läroböcker i ämnet matematik. En övergång till ett nytt läromedel har enligt lärarna inneburit att skolan inte haft råd att köpa in böcker till alla elever samtidigt. Eleverna beskriver att de inte haft möjlighet att ta hem en mattebok för att träna inför prov och inte heller kunnat arbeta med matematikuppgifter på annan tid än under matematiklektionerna. En viktig förutsättning för att målen i utbildningen ska kunna uppfyllas är att eleverna har tillgång till läromedel som stöd i sitt lärande. Enligt rektorn kommer läromedel i matematik att köpas in till alla elever under oktober månad.

Skolan ska se till att eleverna har tillgång till böcker, utrustning och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas

Författning

2 kap. 35 § skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz
Undervisningsråd

Inger Börjesson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.